

Handläggare
Barbro Karlsson
Telefon: 08-508 36 218**Till**
Äldrenämnden
den 25 april 2017

Central entreprenadupphandling av vård- och omsorgsboenden 2018

Förslag till vård- och omsorgsboenden att ingå i kommande central upphandling av entreprenad drift

Förvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens förslag till vård- och omsorgsboenden att ingå i central entreprenadupphandling 2018.
2. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta ge äldrenämnden i uppdrag att ansvara för genomförande av centralupphandling av entreprenad drift för de vård- och omsorgsboenden som anges i detta ärende.
3. Äldrenämnden föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att besluta att äldrenämnden får justera antalet boenden om det under arbetet med upphandlingen visar sig vara uppenbart olämpligt att inkludera boendet, eller om något ytterligare boende ska läggas till i upphandlingen.
4. Under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar i enlighet med punkt 2, uppdrar äldrenämnden till äldreförvaltningen att genomföra upphandlingen i enlighet med förvaltningens delegationsförteckning.

Ann-Christine Hansson
förvaltningschefRaili Karlsson
avdelningschef

Sammanfattning

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att om kommunfullmäktige beslutar att vård- och omsorgsboenden ska

upphandlas, så ska det göras genom centralt genomförda entreprenadupphandlingar.

Kommunfullmäktige beslutade den 17 oktober 2016 (dnr 152-232/2016) att överflytta ansvaret för genomförande av bland annat centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden, inom stadens valfrihetssystem, från kommunstyrelsen till äldrenämnden. Beslutet innebär dock ingen förändring avseende beslut om vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i en central entreprenadupphandling, utan detta måste även fortsättningsvis fastställas av kommunfullmäktige.

I detta ärende föreslås fyra vård- och omsorgsboenden ingå i en central entreprenadupphandling 2018. Dessa boenden är Sjöstadsgården och Sofiagården på Södermalm, Riddargården på Norrmalm samt Elinsborg i Spånga-Tensta. Samtliga boenden drivs idag av entreprenör efter central upphandling som genomfördes 2009. Avtalen kan inte förlängas ytterligare utan löper ut 2018-10-30.

Upphandlingsprocessen behöver påbörjas snarast efter kommunfullmäktiges beslut, som förväntas innan sommaren 2017, genom att arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag påbörjas.

En ny förutsättning för upphandlingen är att det från och med den 15 april 2017 införs en ny bestämmelse i socialtjänstlagen som innebär att tillståndsplikt införs för verksamhet som kommunen genom avtal har överlämnat till en enskild att utföra, d.v.s. entreprenaddrift (prop. 2016/17:59). Detta innebär att de entreprenörer som tilldelas kontakt efter genomförd entreprenadupphandling, behöver få tillstånd av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) innan entreprenören kan överta driften av aktuellt vård- och omsorgsboende.

Bakgrund

Valfrihet inom vård- och omsorgsboenden infördes i Stockholms stad den 1 juli 2008. Av beslutet framgår att om kommunfullmäktige beslutar att vård- och omsorgsboenden ska upphandlas, så ska det göras genom centralt genomförda entreprenadupphandlingar.

Kommunfullmäktige beslutade den 17 oktober 2016 (dnr 152-232/2016) att överflytta ansvaret för genomförande av bland annat centrala entreprenadupphandlingar av vård- och omsorgsboenden, inom stadens valfrihetssystem, från kommunstyrelsen till

aldrenämnden. Med anledning av kommunfullmäktiges beslut, beslutade äldre- och omsorgsnämnden den 15 november 2016 att anta förvaltningens förslag angående delegation och rutiner inom äldre- och omsorgsnämnden respektive äldre- och omsorgsförvaltningen vid genomförande av centrala upphandlingar av vård- och omsorgsboende och hemtjänst (dnr 510-697/2106).

Det är endast kommunfullmäktige som kan besluta om att ett avtal ska slutas genom central upphandling. Beslutet om att överflytta ansvaret för genomförande av centrala entreprenadupphandlingar till äldre- och omsorgsnämnden innebär därför ingen förändring avseende beslut om vilka vård- och omsorgsboenden som ska ingå i en central entreprenadupphandling, utan detta måste även fortsättningsvis fastställas av kommunfullmäktige.

Ärendet

I detta ärende föreslås fyra vård- och omsorgsboenden ingå i en central entreprenadupphandling 2018. Samtliga boenden drivs idag av entreprenör efter central upphandling som genomfördes 2009. Avtalen kan inte förlängas ytterligare utan löper ut 2018-10-30.

Respektive stadsdelsnämnd har beslutat att rekommendera äldre- och omsorgsnämnden att följande vård- och omsorgsboenden ska ingå i upphandlingen:

Sjöstadsgården	Södermalm stadsdelsnämnd
Sofiagården	Södermalm stadsdelsnämnd
Riddargården	Norrmalm stadsdelsnämnd
Elinsborg	Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Utöver dessa boenden finns ytterligare fyra vård- och omsorgsboenden som kommer att återtas i egen regi när avtalen löper ut 2018-10-30. Dessa är Kista vård- och omsorgsboende (Rinkeby-Kista), Stureby (Enskede-Årsta-Vantör) och Postiljonen (Farsta).

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldre- och omsorgsförvaltningen, planeringsavdelningen. Kommunstyrelsen pensionärsråd har tagit del av ärendet den 18 april. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 19 april. Det gemensamma för socialnämnden, äldre- och omsorgsnämnden och överförmyndarnämndens råd för funktionshinderfrågor informeras om ärendet den 13 april 2017.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Då staden eftersträvar en mångfald av utförare för den enskilde att välja mellan, innebär en förnyad upphandling av de föreslagna vård- och omsorgsboendena en möjlighet för nuvarande entreprenörer att lägga anbud samt för nya entreprenörer att etablera sig inom staden.

Genom att upphandla driften av dessa boenden på nytt, möjliggörs också för den idéburna sektorn att lämna anbud och därmed eventuellt utöka sitt utbud.

Nya förutsättningar inför kommande entreprenadupphandling

Ny lag om offentlig upphandling (LOU)

Den kommande entreprenadupphandlingen ska utgå ifrån det nya regelverket om upphandling som infördes i Lag (2016:1145) om offentlig upphandling från och med den 1 januari 2017.

Tillståndsplikt för verksamhet som drivs av entreprenör

Den 1 mars 2017 beslöt riksdagen om en förändring i socialtjänstlagen som innebär att tillståndsplikt införs för verksamhet som kommunen genom avtal har överlämnat till en enskild att utföra, d.v.s. entreprenaddrift (prop. 2016/17:59). Förändringen träder i kraft den 15 april 2017.

Detta innebär att de entreprenörer som tilldelas kontakt efter genomförd entreprenadupphandling, måste ansöka om tillstånd hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Om tillstånd av någon anledning inte skulle ges, kan entreprenören inte överta driften av verksamheten. Ansökan om tillstånd hos IVO kan ske först efter att tilldelningsbeslut är fattat. Av regeringens proposition framkommer inget annat än att prövningen för tillstånd till entreprenörer kommer att innebära samma prövning som idag sker för privata vård- och omsorgsboenden. Detta omfattar bl.a. granskning av lokaler och personalbemanning.

Överväganden vid förslag om upphandling av vård- och omsorgsboenden

I kommunfullmäktiges beslut om att överflytta ansvaret för centrala upphandlingar, av bland annat entreprenadupphandlingar, från kommunstyrelsen till äldrenämnden, gavs äldrenämnden i uppdrag att i samband med den årliga äldreboendeplaneringen begära in ett underlag från respektive stadsdelsnämnd avseende nämndens vård- och omsorgsboenden. Utifrån stadsdelsnämndernas förslag innebar kommunfullmäktiges beslut att äldrenämnden därefter ska utarbeta en stadsövergripande plan, där bland annat driftsformer analyseras och anpassas i förhållande till behovsutvecklingen utifrån ett stadsövergripande perspektiv.

I de anvisningar till 2017 års underlag till äldreboendeplan, som äldreförvaltningen skickade ut till stadsdelsnämnderna i november 2016, angavs därutöver att respektive stadsdelsnämnd även skulle belysa följande:

- Analysera samtliga fastigheters status och lämplighet att bedriva vård och omsorg i, även externt inhyrda fastigheter.
- För externt inhyrda fastigheter ska även en riskbedömning göras kring hyresavtal som kan komma att löpa ut under en eventuell kommande avtalsperiod med entreprenör.
- Utifrån analysen ska stadsdelsförvaltningen föreslå vilka vård- och omsorgsboenden som anses lämpliga att upphandla genom central entreprenadupphandling. Dessa ska utgöras av stabila verksamheter som inryms i moderna fastigheter som uppfyller ställda krav både vad gäller boendestandard och arbetsmiljö.

Med anledning av detta behöver stadsdelsnämndernas förslag till vård- och omsorgsboenden att ingå i den kommande centrala entreprenadupphandling 2018 analyseras utifrån respektive boendes förutsättningar och status.

Sjöstadsgården

Äldreförvaltningens bedömning är att Sjöstadsgården lever upp till kraven på fastighetens status gällande boendestandard och arbetsmiljö.

Boendet inhyrs från extern fastighetsägare där det nuvarande hyresavtalet gäller till och med den 31 december 2018. Södermalms stadsdelsförvaltning uppger att de gjort en riskbedömning kring detta och inte sett någon risk för att fastighetsägaren skulle vilja använda fastigheten till något annat eller av andra skäl inte vara intresserade av att förlänga hyresavtalet.

Sofiagården

Äldreförvaltningens bedömning är att Sofiagården lever upp till kraven på fastighetens status gällande boendestandard och arbetsmiljö.

Boendet inhyrs från extern fastighetsägare där det nuvarande hyresavtalet gäller till och med den 30 november 2020. Södermalms stadsdelsförvaltning uppger att de gjort en riskbedömning kring detta och inte sett någon risk för att fastighetsägaren skulle vilja använda fastigheten till något annat eller av andra skäl inte vara intresserade av att förlänga hyresavtalet.

Riddargården

Äldreförvaltningens bedömning är att Riddargården lever upp till kraven på fastighetens status gällande boendestandard och arbetsmiljö. Vidare inryms Riddargården i en fastighet som ägs av Micasa Fastigheter i Stockholm AB.

Elinsborg

Av region västerorts underlag till äldreboendeplan 2017 framgår att det finns tveksamheter angående lokalernas standard för ändamålet och en kostnadsanalys ska göras utifrån fastighetsägaren Micasa's underlag. Med anledning av denna beskrivning har äldreförvaltningen varit i kontakt med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning för att få mer information om lämpligheten att upphandla driften av detta boende. Enligt den information som äldreförvaltningen har fått rör det sig i första hand om behov av renovering av ytskick, vilket bedöms kunna genomföras även under en eventuell kommande avtalsperiod.

Mot denna bakgrund anser äldreförvaltningen att det är viktigt att Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning, tillsammans med Micasa, snarast tar fram en tidplan kring planerad renovering så att detta tydligt framgår i underlaget till kommande förfrågningsunderlag. Detta är också särskilt viktigt mot bakgrund av att det i fortsättningen kommer att krävas tillstånd från IVO för entreprenör att bedriva verksamheten och att en del av denna prövning består av en bedömning av lokalernas utformning och standard.

Tidplan

Upphandlingsprocessen behöver påbörjas snarast efter kommunfullmäktiges beslut, som förväntas innan sommaren 2017, genom att arbetet med att ta fram förfrågningsunderlag påbörjas.

I detta arbete är de berörda stadsdelsnämndernas arbete att ta fram underlag för respektive vård- och omsorgsboende som ska upphandlas av stor vikt. Äldreförvaltningen är även i behov av gemensam samverkan med de berörda stadsdelsnämnderna vid framtagande och utformning av förfrågningsunderlaget.

Upphandlingen bör annonseras minst ett år innan de nuvarande avtalen löper ut. Detta för att ta höjd för eventuella överprövningar av tilldelningsbeslutet samt för att möjliggöra för ett bra och planerat övertagande av verksamheten. Den nya förutsättningen

som innebär att entreprenör som tilldelas kontrakt, efter genomförd upphandling, måste ansöka om tillstånd hos IVO, gör att tidplanen skulle behöva utökas ytterligare. I dagsläget är IVO:s handläggningstid för tillståndsprövning ca 8-9 månader, varför detta nya moment behöver inarbetas i tidsplanen inför kommande entreprenadupphandling. Inför den planerade upphandlingen 2018 omfattas dock inte tillståndsprövningen i den ursprungliga tidsplanen.

Organisation

Även om entreprenadupphandlingen sker genom en centralupphandling, som leds av äldreförvaltningen, behöver stadsdelsnämndernas kompetens och erfarenhet tas till vara. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna avsätter tid och resurser för deltagande i arbetet. Detta gäller vid framtagande av det underlag och uppgifter om respektive boende som är direkt avgörande för upphandlingen, samt i högsta grad i arbetet med förfrågningsunderlag och utvärderingsarbetet. Stadsdelsnämnderna har flera års värdefull erfarenhet av uppföljning av befintliga avtal som behöver tas till vara.

Utformning

Upphandlingen ska utformas på ett sådant sätt att det blir det för staden som helhet och de äldre mest fördelaktiga utfallet, där en ökad mångfald i form av fler vårdgivare och därmed ökad valfrihet är en mycket betydelsefull kvalitetsaspekt. Förutsättningar ska ges i upphandlingen för att genom referenstagning beakta stadens egna och andras erfarenheter av hur leverantörer sköter sina skyldigheter.

Upphandlingen ska genomföras i enlighet med de vägledande principer som anges i kommunfullmäktiges beslut (152-232/2016).

Vidare ska det i upphandlingen garanteras att de kvalitetskrav som ställs på äldreomsorgen och hälso- och sjukvården i gällande lagstiftning, i Socialstyrelsens allmänna råd och föreskrifter samt stadens riktlinjer och policy uppnås.

Det av kommunfullmäktige antagna ersättningssystemet ska tillämpas. Vidare ska krav och kommersiella villkor utformas i enlighet med målen för verksamhetsområdet och stadens program för upphandling och inköp.

Förvaltning av avtal

I enlighet med beslutet om valfrihetssystem för vård- och omsorgsboenden inom äldreomsorgen ska nya entreprenadavtal som upphandlas inom ramen för valfrihetssystemet förvaltas och följas upp av respektive stadsdelsnämnd. Detta innebär mer konkret att när en entreprenadupphandling är slutförd och avtal är tecknat, ska avtalen lämnas över till ansvarig stadsdelsnämnd.

Stadsdelsnämnderna har därefter ansvar för avtalens förvaltning, uppföljning av verksamhetens kvalitet, löpande dialog med entreprenörer m.m. Sedan 2013 bevakar äldreförvaltningen löpande även entreprenörers kreditvärdighet och olika typer av förändringar som kan ske i respektive organisation.